

VRIENDEN
ONDER
ELKAAR

Hal Ebbott

VRIENDEN
ONDER
ELKAAR

Vertaald door Auke Leistra

2025

DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie
van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Copyright © 2025 Hal Ebbott

Copyright Nederlandse vertaling © 2025 Auke Leistra

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining niet toegestaan.

Eerste druk juni 2025

Oorspronkelijke titel *Among Friends*

Oorspronkelijke uitgever Riverhead Books, New York

Omslagontwerp Moker Ontwerp

Foto auteur Beowulf Sheehan

Vormgeving binnenwerk Aard Bakker

Druk en bindwerk CPI Books GmbH, Leck

ISBN 978 94 031 3455 0

NUR 302

debezigebij.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council® (FSC®) mag dragen. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

De ware hel in dit leven is dat iedereen zijn
redenen heeft.

– JEAN RENOIR

In de verte rennen jongens over helgroen, keurig gemaaid gras. De bal voorspelt hun wendingen; zweet verspreidt zich als mos over hun shirts. Uiteindelijk zullen ze ophouden en de heuvel op komen, met een stralende glimlach en uitgeput. Een van de jongens geeft de ander een duw. De groep neemt hem op, een daad van liefde.

Hij is degene die Amos bestudeert, de jongen die geduwd werd, wiens bruine ogen de campus aanvaarden als iets wat hem toebehoort, wiens benen zijn voeten in een soepele, ontspannen tred voorwaarts stuwen. Hij heeft niet veel gezegd, maar zijn zwijgen doet niets aan hem af. Zijn aanwezigheid is voor de anderen kennelijk zo onontkoombaar dat er niet eens expliciet aandacht aan geschonken hoeft te worden.

Toen ze zaten te eten, als soldaten over hun dienblad gebogen, had iemand een appel naar hem gegooid. Ford, werd er geroepen. De jongen plukte de appel uit de lucht, nam een flinke hap en zette hem in één sierlijke beweging door naast zijn bord neer. Er werd gelachen. Het vruchtvlees glinsterde als bot.

Op het veld had hij zich verplaatst met de lome gratie van

een wonderkind, ongedwongen, niet gecultiveerd. Amos was beter, en was daar ook blij om geweest, maar nu hij naast hem loopt schaamt hij zich voor zijn inspanning. De zomerse uren in het zweet krijgen iets wanhopigs, iets afzichtelijks.

Om hen heen ligt de campus, verstild in de augustuszon. Lege paden lopen als aderen door de grasvelden. Alleen atleten zijn teruggekeerd; ze lopen in kleine groepjes, hun stemmen ver en zacht.

‘Ik ga naar mijn kamer,’ zegt de jongen.

De anderen knikken en lopen door, en Amos loopt mee. Dan schiet hem te binnen dat hij ook in dat huis is ingedeeld. Hij draait zich om en loopt op een holletje terug.

‘Woon jij hier?’ vraagt de jongen.

‘Ja.’ Amos knijpt zijn ogen tot spleetjes, als een oude boer die zijn land overziet. ‘De hele dag al.’

De jongen lacht vriendelijk. Hij geeft hem een warme hand, gebruind als een handschoen.

‘Emerson.’

‘Niet Ford?’

‘Kan allebei.’

‘Amos.’

‘Dus jij bent degene die lampen heeft meegebracht.’

‘Ben jij mijn kamergenoot?’

De jongen gebaart met zijn arm.

‘Ja,’ zegt hij terwijl Amos met hem oploopt. ‘De hele dag al.’

1

Ze waren op de afgesproken tijd vertrokken en schoten lekker op. De lucht, strak als een laken, strekte zich boven hen uit. De wegen waren rustig en overzichtelijk, het licht een koel blauw, als in een kathedraal. Amos reed niet vaak, maar hij hield er wel van – zoals de auto hen omsloten hield in fraaie bochten, en gretig reageerde op zijn voet.

Het land zoefde voorbij – bomen, bomen, zo nu en dan door rotsen onderbroken. Hij zag een stal opdoemen en langs vliegen. Verschoten dakspanen, stapels hout onder een afdakje. Het was begin oktober. De zomer was verslagen, maar er lag nog geen rijp op de daken. Het leek alsof het alle kanten op kon. Er lagen nog mooie dagen in het verschiet.

Claire zuchtte en deed haar boek dicht. Amos keek naar haar en raakte even haar knie aan. Ze glimlachte zonder iets te zeggen en leunde met haar hoofd tegen het raam. Vanaf de achterbank keek Anna toe.

‘Als het regent,’ zei ze, ‘kunnen we dan een film kijken?’

Ze kon wel zien dat haar vader geprobeerd had te bedenken wat hij moest zeggen.

‘Is dat dan de bedoeling?’ vroeg hij.

Claire keek op. ‘Hoe onvoorbereid ben je als het inderdaad gaat regenen?’

Haar berisping was niet van genegenheid ontbloot. Ze vond het eigenlijk wel leuk, de luchtige kalmte waarmee het bij hem zou dagen dat hij verzuimd had iets belangrijks mee te nemen. Toch kwam het ook vaak genoeg voor dat hij in zijn achteloosheid de verkeerde kleren droeg en zij zich daar ontzettend kwaad om maakte. Dan zou ze hem wel bijna een klap willen geven, alsof hij een kind was, een dronkaard die weigerde zijn mond te houden. In een bepaald cruciaal opzicht leek hij het leven weinig serieus te nemen.

Amos wuifde haar woorden weg.

‘Nou?’

Anna haalde haar schouders op.

‘Maar hoe dan ook,’ zei Claire. ‘Geen snoep. Mag niet van de dokter.’

Amos snoof.

‘Wat dan?’ vroeg Anna.

‘Je vader had kiespijn en dacht dat hij doodging.’

Daar reageerde Amos niet op. Hij keek Anna aan in het spiegeltje. Zij keek terug. Hij trok een gezicht en fronste zijn voorhoofd, alsof iemand gevraagd had of de muziek niet uit kon. De strakke blik van Claire viel als hitte op zijn wang.

‘Het gaat niet regenen,’ zei hij. ‘Niet op zijn verjaardag. Dat zou Emerson nooit toestaan.’

Die ochtend had Amos op het puntje van zijn stoel gezeten terwijl een assistent de tandarts ging zoeken. Bloed in de wastafel had hem daarheen gebracht, een zwellingke achter in zijn mond. Zwellingke – zo had hij het aan de telefoon genoemd. Een soort heuveltje. Welk woord had hij expres niet gebruikt? Gezwel, natuurlijk. Want iedereen wist wat er daarna kwam

als je een gezwel vond, en bloed opgeven was in films altijd een teken dat iemand dood zou gaan.

Claire had hem verzekerd dat het niets was.

‘Ik ben arts,’ had ze gezegd.

‘Een arts die tevens mijn vrouw is,’ had hij gerepliceerd. ‘Ik wil graag een onbevooroordeelde opinie horen.’

‘Des te meer reden mij te vertrouwen. Zou ik niet juist naar groot alarm moeten neigen?’

Toen ze het zei, had dat best redelijk geklonken, maar toen Amos de stoel onder zich hoorde piepen, besepte hij hoe stil het in die kamer was, hoe leeg. Ja, dacht hij, dat had zeker gemeeten.

‘Amos,’ zei dr. Phillips, toen hij binnenkwam. Hij gebaarde naar de wasbak. ‘Nog even flossen?’

Amos schudde zijn hoofd. ‘Je kunt me beter meteen zien zoals ik ben.’

‘Oké,’ zei de man op vlakke toon. ‘Laat maar eens zien dan.’

Amos leunde achterover. Het was wel een beetje flauw om het zo te zeggen, bekende hij bij zichzelf. Was het grappig? Ja, een beetje, niet heel erg, maar grappig genoeg. In elk geval grappig genoeg voor de behandelkamer van een tandarts. Wat zou hij verwachten? Maakten mensen hier betere grappjes? Wat had hij eigenlijk willen zeggen? Waarom had hij niet gewoon niks gezegd?

Daar ging zijn hoofd, als een razende op zoek naar taken en gedachten, observaties en spitsvondigheden. Het tastte rond als de hongerige, vertwijfelde vingers van een jongen die klungelt met de knopen van een jurk. Hij wist wat hij deed – hij glimlachte, lachte, en kwam met droge terzijdes. Moet je mij zien, was wat hij met die hele vertoning wilde zeggen, lekker ontspannen, lekker laconiek. Het was een en al hoop, angstig en hol.

Na een ogenblik trok de man zijn handen terug en draaide hij zijn stoel om.

‘Niets om je zorgen over te maken.’

Amos was zich opeens bewust van een verlangen om een gezicht te trekken dat kalmte uitstraalde, maar zijns ondanks sidderde hij van de adrenaline en de opluchting.

‘Niets?’ vroeg hij.

‘Je hebt je verstandskies nog, zag ik,’ zei de man, terwijl hij zijn handschoenen in een bak bij de deur liet vallen.

‘Ja,’ zei hij, ‘mijn moeder...’

Maar Amos luisterde al niet meer, zelfs niet naar zijn eigen woorden. De behandelkamer leek opeens heel licht, vriendelijk. Het werd allemaal weer routine.

Hij was hier niet langer nodig. Hij zou weer aan het werk gaan. Hij zou Emerson bellen. Hij zou hem zeggen dat alles in orde was en dat het allemaal goed kwam.

Anna inspecteerde een moedervlekje op haar knie en leunde weer achterover. Naast haar lag het schetsboek dat ze de laatste tijd bij zich droeg, de bladen dik en duur en grotendeels leeg. Ze raakte het omslag aan. Ze schaamde zich er nog niet voor. Ze geloofde nog altijd dat het best eens een rol zou kunnen spelen in wie ze zou worden.

Aan weerszijden gingen bomen in een stroom aan hen voorbij. De auto leek ertussendoor te zwemmen. Op een gegeven moment hadden ze de stad gewoon achter zich gelaten. Nu was er land – groen, en het strekte zich naar alle kanten uit, heerlijk. De gedachte aan harde straten verdween naar de achtergrond; het zachte getrippel van duiven stierf weg.

Anna deed het raam open.

Claire keek op van haar boek. ‘Moet dat?’

‘Het ruikt zo lekker.’

Haar moeder zei niets. Een ogenblik later deed Anna het weer dicht. Het wervelen van de wind ging achter het raam door.

‘Hoelang was je bang?’ vroeg ze.

‘Wat?’ zei Claire.

‘Jij niet. Papa. Met die kies.’

‘Ach, woelmuis. Ik was niet bang. Ik wilde...’

Een flits van het door gangreen aangetaste been van zijn vader.

‘Ik wilde het alleen zeker weten.’

Ze leek niet overtuigd en Amos stelde zich voor dat hij door zou gaan, en aan wat ze al wist zou toevoegen dat haar opa was overleden voor zij geboren was, met details over hoe hij eruitzag, toen hij daar in de woonkamer lag, met botten die vergeven waren van de tumoren, en een kuitbeen als een enorme pompoen die in de zon lag te rotten. Misschien zou hij het daar niet eens bij laten, hij kon ook nog beschrijven hoe ze om de goedkoopste vurenhouten kist heen hadden gestaan, een kist waar hij verder helemaal geen moeite mee zou hebben gehad als zijn moeder niet geschreeuwd had dat daar geen geld voor was, nee, natuurlijk niet, natuurlijk had hij godverdomme helemaal niets geregeld.

Het zou snel kunnen. Met de juiste details zou Amos wellicht een beeld kunnen schetsen dat iets van waarheid bevatte. Mijn vader: een man die zich op tragische, vernietigende wijze verwaarloosde; twee keer gescheiden, at en dronk en rookte zich dood. Werd uiteindelijk tweeënzestig. Zijn grauwbruine ogen als vuur dat in de nacht was blijven smeulen; in zijn kast een doos vol ongeopende rekeningen. En ik? Een lachje. Ik werd twintig dat voorjaar. Toen we zijn bed wegdeden, zat de matras vol mieren.

Hij kon zich Anna’s gezicht voor de geest halen terwijl hij

dat allemaal uit de doeken deed. Ernstig, lichtelijk in verwarring. En het gezicht van Claire ook, haar geamuseerde verbijstering gelardeerd met ergernis. Ze had het eerder gehoord – maar decennia geleden, in de dagen dat ze, op hun ellebogen leunend, hun verhalen in een kluwen van lakens hadden gedumpt. Maar dat was lang geleden – het was nu niet meer nodig. Waarom, zou haar gelaatsuitdrukking zeggen, vertelde hij haar dit?

Het was een vraag waar Amos geen antwoord op had. Hij voelde het soms gewoon: dat iets met hun dochter gedeeld moest worden. En als hij dat gevoel had, was die behoefte net zo sterk als de behoefte iets op te biechten.

Maar daar stond dan weer tegenover dat het zo'n mooie middag was. Ze waren stil en samen en onderweg om het leven van zijn beste vriend te vieren. En hoewel er iets te vieren was, had het net zo goed een willekeurig weekend kunnen zijn. Want dit was de wereld die hij had vormgegeven, de wereld waar hij aan gewerkt had. Dus wat viel er te winnen met het opgraven van een of ander onwelriekend stuk verleden? Niets. Of op z'n hoogst heel weinig. Hij zette het van zich af en glimlachte: tegen zichzelf, tegen de bomen, tegen de koude, bedaarde auto.

Amos voelde dat Claire naar hem keek.

'Het is goed dat we gaan,' zei ze. 'Hij doet alsof het hem niks kan schelen. Maar...'

Hij grinnikte en knikte. Volgende week zou nog een echt feest volgen, iets passends bij het idee tweeënvijftig. Vrienden, collega's, benen gehuld in praktische broeken; oesters, ingelegde uitjes op de bar. Maakte niet uit. Zondag was de verjaardag, wat misschien in de herinnering zou voortleven zou dan gebeuren. Lawaai, feestmutsen, een kaars in een zachtgekookt ei.

Anna geeuwde vanaf de achterbank. Claire rekte haar armen en trommelde op het dashboard. Stilte binnen een gezin is nooit helemaal compleet. Het voorgeslacht spreekt, de adem.

Ieder zal op zijn eigen manier aan deze rit denken. Ze zullen zich verwonderen over het gewone ervan, ze zullen hem onderzoeken op voortekenen. Was het al gebroken? Was het al verloren? Ze zullen het zich afvragen. Ze zullen geen idee hebben.

Claire draaide zich naar hem toe.

‘Bedankt voor het rijden.’

Hij legde een hand op haar been en zij klemde hem tussen haar knieën. De auto zoefde verder. Amos voelde zich meebewegen – dit vreedzame bestaan, van scherpe kantjes ontdaan.